

Proeve van vyf klinkdichten, in welke naer rang zyn uitgelaten de vyf vocaelen of klinkletters

Albertus Frese

bron

Albertus Frese, *Proeve van vyf klinkdichten, in welke naer rang zyn uitgelaten de vyf vocaelen of klinkletters*. Ars superat fortunam (genootschap), Delft 1784

Zie voor verantwoording: http://www.dbnl.org/tekst/fres003proe01_01/colofon.htm

© 2009 dbnl

[Vooraf]

In een hedendaegsch Fransch - Tydschrift, genaemd La Bibliotheque Belgique, op Bladzyde 179 en 180 van het derde Deels eerste Stuk, gevonden hebbende eenen Brief, in welke de Klinkletter A was uitgelaten, bewoog my de lust, om eens te beproeven, iets dergelyks, het zy in Rym of Onrym, in 't Nederduitsch, optestellen, en besloot tot het maken van een Klinkdicht zonder den gemelden Klinkletter. Dat ik den gemaklyksten weg niet insloeg om denzelven te vermyden, maer ook te gelyk aen Maet, Rym en een zeker bepaeld getal van Regels was verbonden, behoef ik den Dicht- en Taelkundigen niet te berichten. Genoeg, dat ik door alle deze hinderpaelen heen dringende, myn Doel heb mogen bereiken, met alzulk een Klinkdicht aen eenige myner Kunstvrienden onder het oog te brengen, en door dezelve aengemoedigt te worden, om, vervolgens, nog Vier soortgelyke Dichten, zonder de overige Vier Klinkletters, te vervaerdigen, ten einde een volledig Vyf-tal aen den dag te brengen. Mag nu deze Proeve, ter aantooninge dat het in onze Taele zoo onmooglyk niet schynd van den eenen of anderen Klinkletter uit een Geschrift te laeten, en daer van geen gebruik te maken zoo als sommige voorgeeven, by derzelver opneeminge, in 't algemeen den Dicht- en Taelkundigen niet minder onafkeurlyk en voldoende zyn, dan dezelve aen myne Kunstvrienden in 't byzonder is geweest, het zal my aenspooren, om eerlang noch eenige andere Gedichten uit-tegeeven, dewelke tot Besluit zullen verstrekken van alle de Werken die, zedert een halve Eeuw, zyn uitgegeeven onder den Naem van

ARS SUPERAT FORTUNAM.

Klinkdicht zonder A.

Kunslievende! vergun my onder uw gezicht
Te brengen, deze Proef, die d'Eersten der Klinkletters,
Zo onvermydlyk in de Vorm des Letterzetters,
Geheel steld uit zyn dienst en keerd uit dit Gedicht:

Dus Hy den stommen speeld, terwyl Hy niets verricht.
Hoe, dunkt U zulks zo vreemd? 't is evenwel niets ketters
In Letterkunst! of, eischtge iets beters of iets netters?
Verschoon beperkte Kunst by 't geen zy is verplicht!

Dien Eersten Letter, zo bekend in veelen Oorden,
Die dikwerf zyn geluid by onderscheiden Woorden,
Doet hooren en door Oud en Jong zo luidkeels spreekt!

En klinkt! en zingd! is hier bevolen stil te zwygen,
Om in dit Klinkdicht geen de minste stem te krygen:
Ten einde elk uwer zie en hoor, hoe Hy ontbreekt.

Klinkdicht zonder E.

Thans volgt dit Klinkdicht, dat U klaar aantoonde, ja bondig,
 Dat ik daar in ontwyk alzulk voornaam Vocaal,
 Als gantsch onmisbaar is voor ons, in Hollands Taal,
 By Schryf- of Drukkunst, zo voor mondig als onmondig!

Gun my uw aandacht thans, op dat ik U aankondig,
 Dat zulks kan mooglyk zyn; maar, valt myn Stuk way schraal
 In Styl, in Maat, in Rym, ontbloot van smuk of praal,
 Omschuldig my, zo ik noodzaaklyk daar in zondig!

Tot staaving van myn Woord, zo nam ik dan in acht:
 Dat, schoon Hy duidlyk klinkt, by d'uitspraak, Hart of Zach,
 Hy nochtans in myn Dicht was van rondsöm onlydlyk.

Gy lacht! doch waar gy't oog ook stuurde, of acht moogt staan,
 Hy is onzich baar in dit Vaars: dus blyft Hy staan,
 Zo lang, tot dat Hy plaats ontfangt, of is onmydlyk.

Klinkdicht zonder I.

Gâ nu oplettend voort; en merk hoe van de Baen
 Rondsöm gehouden word den sterksten der Vocaelen,
 Verstrekkend tot een Pronk en Hulp aen veele Taelen,
 Daer, zonder Hem, nau Spraek- of Taelkunst kan bestaen.

Noem Hem den sterksten van all' and'ren! merk Hem aen
 Als onverzetbaer, zo voor 't leezen als verhaelen!
 Dees Letter draegt den Roem, door Kracht en Klank te praelen;
 En heeft aen Neêrlands Tael altoos veel goeds gedaen.

Om zulk een Letter dan, als thans van Woord tot Woord,
 Te ontgaen, zo weet men, dat geduld daer toe behoord;
 Vooräl, wanneer een Vaers word zonder hem geschreeven:

Want, een Vocael als deze, en vaek van dubble Klank,
 Staet al te vast; en raekt, zo zeldzaem van de bank:
 Nochthans, men zal aen U een Voorbeeld daer van geeven.

Klinkdicht zonder O.

Drie zyn reeds afgedankt; 'k zal verder nu beletten
 Dien, die het wydste gaept, den Vierden naer zyn rang:
 Ten einde dit Gedicht blyf buiten zyn bedwang,
 Dat Hy zich daer in zal als Klinkerd nederzetten.

Als Schrik en Angst en Pyn de Rust en Lust verpletten,
 Wat schreeuwd Hy niet luidkeels! wat klinkt Hy naer en bang,
 By Jammer en Elend! by Klagt- en Treurgezang!
 Maer, is 't in Vreugd, Hy juicht dan bly by Feest-banketten!

Dan ziet men hem aldaer afbeelden, in een Krans
 Van al wat hupp'len kan, en mêe wil aen den Dans,
 Als Meester van het Spel, met hand aen hand te sluiten

Praeld Hy aen 't Stargewelf als een verheven Ring,
 Hy diend Saturnus met zyn' uitgestreken Kring.
 Wat is Hy in 't Getal? een Niet! die blyf hier buiten.

Klinkdicht zonder U.

De Laetste zy ook hier onzichtbaer op 't Toneel.
 Op dat men dees niet hoor heeft Hy geen Rol gekreegen.
 't Is billyk dat hy zwyg en voor geen Blaezer speel,
 Daer A, E, I, en O t' saem hebben stil geleegeen.

Dat Hy ten Starrenkreits en Dierenkring gestegen,
 En, naer zyn rang geplaetst, aldaer den Stier afbeel;
 Of, by Romeinen, Hem byzonder toegenegen,
 In 't Cyffertal, met I en O mag hebben deel:

Hier teld Hy niet; en, om een Klinkdicht op te maken,
 Behoefd hy niet altoos. Genoeg, dat hy ten baken
 Slechts diend, omtrent het geen ik thans moet gade slaen.

Ten Slot: zo dit behaegd, het geen hier t'saem gesteld is,
 In ieder Klinkdicht, daer geen Klinkerd in gesteld is,
 En d'Een noch d'Ander spreekt, ik heb myn Taek gedaen.

A.F.